

Bugün burada bulunmam benim için bir çifte mutluluk zira 1999/2000 dönemi Ecole Pratique des Hautes Etudes mezunuyum ve hafızamda sınav jürisinin karşısında olduğum an canlanıyor. Diğer yandan yeniden burada bulunmamın sebebi 2009 Yılı Alberto Benveniste araştırma dalı ödülüne lâyık olmuş olmamdır ve bundan dolayı da çok mutluyum. Şayet annem, babam hayatta olup bu salonda hazır olsalardı oğullarının araştırmalarına karşılık prestijli bir ödülle taltif edilmesinden dolayı hem gururlu, hem de aynı zamanda biraz endişeli olacaklarından eminim. Oğullarıyla neden gurur duyacaklarını izah etmeme gerek yok. Ancak gururlu olmanın yanı sıra aynı zamanda neden biraz da endişeli olduklarını düşünmem izaha muhtaç bir kanaattir.

Anne ve babamın hayatı Türk Yahudileri arasında halen geçerli olan birkaç temel davranış kurallarına dayanmaktaydı. Bu davranış kuralları bazı popüler deyimlerle Türk Yahudi folklorunda yer edinmiştir. Bunlardan biri “no mos karişeyamoz en los eçoz del hukumet” tir. Türkçesi “hükümet meselelerine bulaşmayız yani “apolitikiz”. İkinci deyim “low profile” yani “düşük profil”dir. Bu deyimle anlatılmak istenen ya gösterişli bir hayat tarzına sahip olmamak veya müesses nizama muhalif bir lisanla konuşmama tavsiyesidir. Üçüncü deyim “kayadez” yani “suskunluk”tur. Yani sessiz ve suskun olma, Türk tarihinde yaşananlar hakkında gerçek kanaatini ve hislerini kamusal alanda dile getirmemektir. Dördüncü deyim “papelikos satanikos” deyimi olup bu da “küçük kağıt parçacıkları şeytanın işidir” anlamına gelmektedir. Bu deyimde gizlenen mesaj kağıt üzerinde iz bırakmamak yani zararlı olabilecekleri düşüncesiyle geride arşiv veya hatırat bırakmamaktır. Nihayet beşinci ve son deyim Fransızca “pour vivre heureux vivons cachés” deyimidir. Bu da “low profile” deyimiyile aşağı yukarı eşanlam taşımaktadır.

Bütün bu deyimler demografik açıdan öneme haiz olmayan (70 milyon ve üstü bir toplam nüfusa sahip Türkiye’de 17.000 nüfuslu bir topluluk) ve çifte söyleme sahip bir azınlığın hayat tarzını tasvir etmekte. Bu çifte dilli söylemde özel konuşmalarda Türkiye Cumhuriyet Devleti ve bu devletin azınlıklarına uyguladığı politikalar rahat bir şekilde tenkit edilebilir. Ancak kamusal alanda kullanılan söylemde sadece tenkitten arınmış bir lisan değil, tam aksine Türkiye Cumhuriyeti’nin tarihi boyunca azınlıklara

karşı hoşgörölü ve himayekâr davranışı methedilir. Türk Musevi Cemaati'nin resmî tarih anlatımı incelendiği takdirde, ki bu resmî tarih anlatımı resmî Türk tarih anlatımından kopyalanmıştır, kolaylıkla yukarıda tasvir etmeye çalıştığım hayat tarzının bir yansıması olduğunu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Yahudi azınlığına karşı hoşgörü ve himayekâr tavrın bulantı gelene kadar tekrarlandığını göreceksiniz.

Bu son 15 yıl zarfında yayınladığım muhtelif kitap ve makalelerde bu tarihsel anlatıyı düzeltmeye, annelerimiz, babalarımız, büyük annelerimiz ve büyük babalarımızın yaşamış oldukları tarihsel gerçeği anlatmaya çalıştım. Cemaat kriterlerine göre böyle bir tavır alma tahayyül dahi edilemezdi. Bu cemaat kriterlerine uymamaya cüret eden kişinin ya "yüksek sesle gerçekleri söyleyen cüretkâr biri" veya "muhakkak sıkıntılarla karşılaşacak bir kişi" olarak algılanacağı kesindi. Bu son onbeş yıl zarfında Yahudi dindaşlarımızın tepkileri bu iki aşırı uç arasında gitti geldi. Mamaafih akibetimle ilgili kötümser kehanetleri gerçekleşmedi. Diğer yandan Türk Yahudi azınlığının Cumhuriyet yılları zarfındaki yaşantısına ait resmi tarih anlatımının da değişmediğini kabul etmem lazım.

Bugün bana vermekte olduğunuz ödölün benim için iki anlamı var. Bir yandan cemaatin geleneksel çizgisini takip etmeme kararımın yerinde bir karar olduğu, diğer yandan seneler boyunca yaptığım çalışmalarımı takdir ettiğiniz anlamlarını taşıyor. Sizlere minnettarım. Bağışlarıyla Sefarad incelemelerine ve kùltürüne adanmış bu merkezi tesis eden Madam Monique ve Mösyö Serge Benveniste'ye, jüri üyelerine ve hocam Prof. Esther Benbassa'ya çok teşekkür ederim.